

บทความวิชาการ & บทความวิจัย

ARTICLE & RESEARCH

จุดเชื่อมโยง 3 ประการของจอห์น โคลเทรน ที่สัมพันธ์กับระบบโคลเทรนเซนจ์

The 3 Connections of John Coltrane and Coltrane's Changes

เจตนิพัธ สังข์วิจิตร¹

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง “จุดเชื่อมโยง 3 ประการของจอห์น โคลเทรน ที่สัมพันธ์กับระบบโคลเทรนเซนจ์” เป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงการนำระบบโคลเทรนเซนจ์ไปประยุกต์ในมิติอื่นๆ ทางดนตรีแจ๊สของจอห์น โคลเทรน ซึ่งได้แก่ ด้านบทประพันธ์เพลง ด้านการเรียบเรียงเสียงประสานใหม่ และด้านการอิมโพรไวส์ จากจุดเชื่อมโยง 3 ประการ เป็นกระบวนการพัฒนาแนวทางของจอห์น โคลเทรน ส่งผลให้เขาโดดเด่นมีเอกลักษณ์ อิทธิพลจากจุดเชื่อมโยงนี้เปรียบเหมือนทรัพย์สมบัติอันมีค่าที่เขาได้ทิ้งไว้ให้แก่นักดนตรีแจ๊สรุ่นหลัง

คำสำคัญ: โคลเทรนเซนจ์ จอห์น โคลเทรน ดนตรีแจ๊ส

Abstract

This article shows how Coltrane has adapt his Coltrane Changes by using it in the other dimensions of Jazz, for example: composing, harmonising and improvisation. From these 3 elements show a development of Coltrane him self. Which make him has a unique and outstanding style. Moreover, his knowledge can be count as a great treasure that he left to the younger jazz generation.

Keywords: Coltrane Changes, John Coltrane, Jazz Music

---

¹ รองศาสตราจารย์ภาควิชาการศึกษาศิลปะ วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

จุดเชื่อมโยง 3 ประการของจอห์น โคลเทรอนที่สัมพันธ์กับระบบโคลเทรอนเซนจ์

จากบทความเรื่อง “ระบบโคลเทรอนเซนจ์” ได้แสดงถึงกระบวนการแนวคิดและอิทธิพลการสร้างสรรคของจอห์น โคลเทรอน ทำให้ระบบนี้ส่งผลต่อการเคลื่อนที่ของเสียงประสานบทเพลง บทความนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นบทความต่อเนื่องซึ่งจะแสดงจุดเชื่อมโยง 3 ด้านของจอห์น โคลเทรอนที่สัมพันธ์กับระบบโคลเทรอนเซนจ์ทั้งด้านบทประพันธ์เพลงด้านการเรียบเรียงเสียงประสานใหม่ และด้านการอิมโพรไวส์ของเขาในบทเพลงแจ๊สมาตรฐานทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมา สามารถแสดงถึงการเชื่อมโยงสู่กระบวนการประยุกต์ระบบโคลเทรอนเซนจ์ของเขาในมิติอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี (ผู้ที่สนใจบทความ “ระบบโคลเทรอนเซนจ์” สามารถอ่านได้จากวารสารดนตรีรังสิต ปีที่ 10 ฉบับที่ 2)

ด้านบทประพันธ์เพลง

บทประพันธ์เพลงของจอห์น โคลเทรอนที่ผสมผสานระบบโคลเทรอนเซนจ์เข้าไปมีบทบาทด้านการดำเนินคอร์ดมีอยู่หลายบทเพลงด้วยกัน โดยแรกเริ่มมีอาจปฏิเสธได้ว่าบทเพลง *เคาท์ดาวน์* เป็นบทเพลงที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบของเขาเป็นอย่างมาก และสามารถพัฒนาไปสู่การประพันธ์บทเพลงอื่นๆ ตามมาอีกในภายหลัง บทเพลงที่มีกระบวนการพัฒนาระบบโคลเทรอนเซนจ์สำคัญบทเพลงหนึ่งคือ บทเพลง *ไอแอนท์สเต็ปส์* บทเพลงนี้อยู่ในอัลบั้ม *ไอแอนท์สเต็ปส์* สังกัดค่ายแอตแลนติกเรคคอร์ด บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1959

จอห์น โคลเทรอน นำระบบโคลเทรอนเซนจ์เข้ามามีบทบาทในการประพันธ์บทเพลง *ไอแอนท์สเต็ปส์* ทำให้เสียงประสานมีความซับซ้อนคอร์ดทั้งหมดในบทเพลงนี้ ประกอบด้วยคอร์ดที่ ii, V, หรือ I ของกุญแจเสียง B เมเจอร์ G เมเจอร์ หรือ Eb เมเจอร์ ใน 8 ห้องแรก คอร์ดย้ายบันไดเสียงลงขั้นคู่ 3 เมเจอร์ เกือบทุกๆ ห้อง แต่ใน 8 ห้องสุดท้าย คอร์ดย้ายบันไดเสียงขึ้นขั้นคู่ 3 เมเจอร์ ทุกๆ 2 ห้อง บทเพลงนี้เริ่มด้วยกุญแจเสียง B เมเจอร์ แต่จบลงที่กุญแจเสียง Eb เมเจอร์ ในห้องที่ 15 หรือจาก 5 ชาร์ปไป 3 แฟลต (5 Sharps to 3 Flats) นอกจากนั้น ยังเปลี่ยนศูนย์กลางเสียง (Tonal Center) อย่างรวดเร็วด้วยความเร็วของบทเพลงที่โน้ตตัวขาวเท่ากับ 148 ต่อนาที (Half Note = 148) ทำให้บทเพลงนี้มีความยากในการอิมโพรไวส์เป็นอย่างมาก² (ดูตัวอย่างที่ 2 ประกอบ)

การเคลื่อนที่ของเสียงประสานของบทเพลงในช่วงครึ่งหลังของบทเพลง *ไอแอนท์สเต็ปส์* จังหวะเสียงประสาน มีการลดความซับซ้อนลงโดยใช้การดำเนินคอร์ด ii-V-I ทุกๆ 2 ห้อง ขณะที่

² เคน อยู่ประเสริฐ. "การอิมโพรไวส์ของจอห์น โคลเทรอน ในเพลง Giant Steps." *วารสารดนตรีรังสิต*. 1 (กรกฎาคม 2549): 49.

ลักษณะจังหวะเสียงประสานช่วงครึ่งแรกของบทเพลงมีการเคลื่อนที่เกือบทุกห้อง การเคลื่อนที่จังหวะเสียงประสานนี้แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนในบทเพลงนี้ โดยทั่วไปไม่พบการเคลื่อนที่ลักษณะเช่นนี้ในบทเพลงแจ๊สยุคบีบอป³

ตัวอย่างที่ 1 บทเพลง *ใจเอนท์สเคปส์* ประพันธ์โดยจอห์น โคลเทรน

Example 1 shows a melodic line in G major, 4/4 time, spanning 16 measures. The chords indicated above the staff are: Bmaj7, D7, Gmaj7, Bb7, Ebmaj7, Am7, D7 (measures 1-4); Gmaj7, Bb7, Ebmaj7, F#7, Bmaj7, Fm7, Bb7 (measures 5-8); Ebmaj7, Am7, D7, Gmaj7, C#m7, F#7 (measures 9-12); Bmaj7, Fm7, Bb7, Ebmaj7, C#m7, F#7 (measures 13-16).

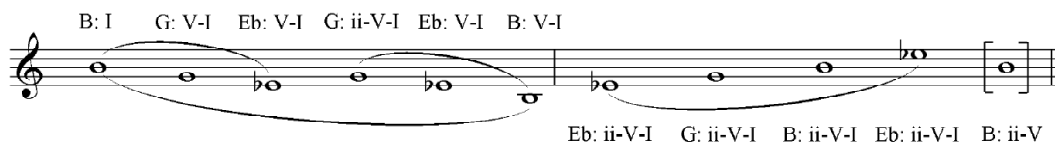
ผู้ทรงคุณวุฒิเควิด แคมชีได้แสดงการวิเคราะห์การดำเนินคอร์ดและแสดงการเคลื่อนที่ของบันไดเสียงที่มีความสัมพันธ์แบบขึ้นคู่ 3 จากบทเพลง *ใจเอนท์สเคปส์* แสดงในตัวอย่างที่ 2 และตัวอย่างที่ 3 ตามลำดับ

ตัวอย่างที่ 2 การย้ายบันไดเสียงของบทเพลง *ใจเอนท์สเคปส์*

Example 2 illustrates the triadic relationships between chords in the progression. The notation shows chords in brackets above the staff, with triad symbols (B: I, G: V-I, Eb: V-I, G: ii-V-I, Eb: V-I, B: V-I, Eb: ii-V-I) indicating the functional relationships. The chords are: Bmaj7, D7, Gmaj7, Bb7, Ebmaj7, Am7, D7, Gmaj7, Bb7, Ebmaj7, F#7, Bmaj7, Fm7, Bb7 (measures 1-12); Fbmaj7, Am7, D7, Gmaj7, C#m7, F#7, Bmaj7, Fm7, Bb7, Ebmaj7, C#m7, F#7 (measures 13-24).

³ Martin, Henry. *Charlie Parker and Thematic Improvisation*. (Lanham, MD: Scarecrow Press, Inc., 2001), 11-13.

ตัวอย่างที่ 3 การเคลื่อนที่ของบันไดเสียงในบทเพลงใจเอนท้อส์เตีย

ตัวอย่างที่ 4 การดำเนินคอร์ดที่มีระยะห่างซ้ำกันของบทเพลง ใจแอนท์สเติปส์

(1) $\overline{-I}$

$B^{maj7} \xrightarrow{\text{up a third}} D^7 \xrightarrow{\text{down a fifth}} G^{maj7} \xrightarrow{\text{up a third}} B^{b7} \xrightarrow{\text{down a fifth}} E^{b,maj7}$

(5) $\overline{-I}$

$G^{maj7} \xrightarrow{\text{up a third}} B^{b7} \xrightarrow{\text{down a fifth}} E^{b,maj7} \xrightarrow{\text{up a third}} F^{\#7} \xrightarrow{\text{down a fifth}} B^{maj7}$

(9) $\overline{-I}$

$E^{b,maj7} \xrightarrow{\text{up a third}} A^{m7} \xrightarrow{\text{down a fifth}} D^7 \xrightarrow{\text{up a third}} G^{maj7}$

(13) $\overline{-I}$

$B^{maj7} \xrightarrow{\text{up a third}} F^{m7} \xrightarrow{\text{down a fifth}} B^{b7} \xrightarrow{\text{up a third}} E^{b,maj7}$

บทเพลง *ใจเอนท์สเดปส์* เป็นบทเพลงสำคัญ ทำให้เกิดเป็นนวัตกรรมสำคัญ ทำให้เห็นถึงการขยายขอบเขตทางการเคลื่อนที่ของเสียงประสานในดนตรีแจ๊สออกไป โดยมีความซับซ้อนทั้งแนวทำนอง รวมถึงเสียงประสานที่มีการใช้การเคลื่อนที่แบบสมมาตรเป็นส่วนประกอบแสดงให้เห็นถึงวิธีการทำให้บทเพลงมีความเป็นเอกภาพ ผนวกกับการเปลี่ยนท่วงทำนองอย่างรวดเร็วนักดนตรีที่ได้นำบทเพลง *ใจเอนท์สเดปส์* มาบรรเลงนั้น ต้องผ่านการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี

ด้านการเรียบเรียงเสียงประสานใหม่

นอกจากการประพันธ์บทเพลงเพื่อรองรับแนวคิดระบบ โคลเทรนเซนจ์ ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จอห์น โคลเทรน ยังได้แสดงความสามารถด้านการเรียบเรียงเสียงประสานใหม่ให้กับบทเพลงที่เขานำมาบรรเลงด้วยเช่นกัน บทเพลงสำคัญที่เขานำมาเรียบเรียงเสียงประสานใหม่โดยผสมผสานระบบ โคลเทรนเซนจ์ เข้าไปในการดำเนินคอร์ดคือ บทเพลง *บอดีแอนด์โซล* บทเพลงนี้ประพันธ์โดย จอห์น กรีนมีสังคีตลักษณ์แบบ AABA แนวทำนองหลักบทเพลงมีความยาวจำนวน 32 ห้อง บทเพลง *บอดีแอนด์โซล* จอห์น โคลเทรน นำบทเพลงนี้มาบรรเลงในอัลบั้มชื่อ *โคลเทรนชาวด์* สังกัดค่ายแอตแลนติกเร็คคอร์ด บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1960 โดยร่วมบรรเลงกับนักดนตรีสนับสนุนอีก 3 คน คือ แมคคอย ไทเนอร์ นักเล่นเปียโน สตีฟ เดวิส นักเล่นเบส และเอลวิน โจนส์ นักเล่นกลอง

ตัวอย่างที่ 5 บทเพลง *บอดีแอนด์โซล* ประพันธ์โดยจอห์น กรีน

Body and Soul

John Green

A Ebm7 Bb7(b9) Ebm7 D7 Dbmaj7 Gb7 Fm7 Eo7

Ebm7 Cm7(b5) F7 Bbm7 Eb7 Ebm7 Ab7 3 Db6 Bb7 Dbmaj7 A7

B Dmaj7 Em7 D/F# Gm7 C7 F#m7 B7 Em7 A7 Dmaj7

Dm7 G7 Em7 Eo7 Dm7 G7 C7 B7 Bb7

Fine

D.C.al Fine

จอห์น โคลเทรนนำระบบโคลเทรนเซนจ์เข้ามามีบทบาทในตอน B ของบทเพลง โดยวงจรขึ้นคู่ 3 เมเจอร์ เคลื่อนที่ทั้งหมด 2 ครั้ง เริ่มจากบันไดเสียง D เมเจอร์ เคลื่อนที่ลงขึ้นคู่ 3 เมเจอร์ จากห้องที่ 22-25 ไปยัง B $\flat$ เมเจอร์ G $\flat$ เมเจอร์ และกลับมาสู่บันไดเสียง D เมเจอร์ ห้องที่ 25 (จุด สังเกต 1 ตัวอย่างที่ 6) การเคลื่อนที่ครั้งที่ 2 เริ่มจากบันไดเสียง C เมเจอร์ ห้องที่ 27-32 ไปยัง A $\flat$ เมเจอร์ E เมเจอร์ และกลับมาสู่บันไดเสียง C เมเจอร์ ซึ่งเป็นบันไดเสียงแรกของการเคลื่อนที่ (จุดสังเกต 2 ตัวอย่างที่ 6) สังเกตว่าการเคลื่อนที่วงจรขึ้นคู่ 3 เมเจอร์ จะกลับมาสู่บันไดเสียงแรกของการเคลื่อนที่

ตัวอย่างที่ 6 ระบบโคลเทรนเซนจ์ในตอน B

[B]

18 Dmaj7 Em7 D/F# Gm7 C7

(1) ย้ายบันไดเสียงลงขึ้นคู่ 3 เมเจอร์

22 [D: I] [B $\flat$: V-I] [G $\flat$: V-I] [D: V-I]

[Dmaj7] [F7 B $\flat$ maj7] [D $\flat$ 7 G $\flat$ maj7] [A7 Dmaj7]

(2) ย้ายบันไดเสียงลงขึ้นคู่ 3 เมเจอร์

26 Dm7(b5) [C: V-I] [A $\flat$: V-I]

[G7(b9) Cmaj7] [E $\flat$ 7]

30 [A $\flat$ maj7] [E: V-I] [C: V-I]

[B7 Emaj7] [G7 Cmaj7] B7 B $\flat$ (sus4) B $\flat$ 7

จากตัวอย่างที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินคอร์ดตอน B โดยแถวบนเป็นการดำเนินคอร์ดของจอห์น กรีนและแถวล่างเป็นการดำเนินคอร์ดของจอห์น โคลเทรน การเปรียบเทียบการดำเนินคอร์ดตอนนี้ หากนับตามจำนวนห้องจริงจะพบว่า การดำเนินคอร์ดของจอห์น กรีน มีความยาวจำนวน 8 ห้อง ส่วนของจอห์น โคลเทรน จะมีจำนวน 16 ห้อง ทั้งนี้เป็นเพราะความเร็วในบทเพลงของจอห์น โคลเทรนมียุทธาจังหวะดับเบิล (Double Time) นั่นเอง ซึ่งแต่เดิมบทเพลงบอดีแอนด์โซลล์ นิยมนำมาบรรเลงในรูปแบบบทเพลงที่มีจังหวะช้าหรือบัลลาด (Ballad)

ตัวอย่างที่ 7 เปรียบเทียบการดำเนินคอร์ดท่อน B

[B]

กรีน Dmaj7 Em7 D/F# Gm7 C7 F#m7 Bm7 Em7 A7 Dmaj7

โคลเทรน Dmaj7 Em7 D/F# Gm7 C7 Dmaj7 F7 Bbmaj7 Db7 Gbmaj7 A7 Dmaj7

Dm7 G7 Em7 Eo7 Dm7 G7 C7 B7 Bb7

Dm7(b5) G7(b9) Cmaj7 Eb7 Abmaj7 B7 Emaj7 G7 Cmaj7 B7 Bb(sus4) Bb7

ด้านการอิมโพรไวส์

นอกจากด้านการประพันธ์บทเพลงและด้านการเรียบเรียงเสียงประสานใหม่แล้ว จอห์น โคลเทรน ยังนำแนวคิดระบบโคลเทรนเซนจ์ไปใช้ด้านอิมโพรไวส์ของเขาด้วย ตัวอย่างเช่น บทเพลง *ซัมเมอร์ไทม์* ที่เขานำมาบรรเลงในอัลบั้ม *มายเฟเวอร์ริทิงส์* สังกัดค่ายแอตแลนติกเร็คคอร์ด บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1960 โดยบทเพลงนี้เขานำมาเรียบเรียงเสียงประสานใหม่ และใส่แนวคิดระบบโคลเทรนเซนจ์ ซ้อนลงไปในการอิมโพรไวส์ (Superimposed Changes) พบในห้องที่ 43-44 การดำเนินคอร์ด Bb7-Dm7 สังเกตว่าเขาเริ่มจากบันไดเสียง D เมเจอร์ Bb เมเจอร์ Gb เมเจอร์ ตามลำดับ และกลับมาสู่บันไดเสียง D เมเจอร์ ซึ่งเป็นบันไดเสียงแรกของการเคลื่อนที่ (สามารถดูการเคลื่อนที่ระบบโคลเทรนเซนจ์ได้จากคอร์ดในวงเล็บของตัวอย่างที่ 8)

ยังพบแนวคิดการใส่ระบบโคลเทรนเซนจ์ซ้อนลงไปในการอิมโพรไวส์อีกจากท่อน B ของบทเพลง *เดอะไนท์เฮอะเซาซันด์อายส์* ในอัลบั้มชื่อ *โคลเทรนชาวดัง* สังกัดค่ายแอตแลนติกเร็คคอร์ด บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1960 จากตัวอย่างที่ 9 ห้องที่ 85-92 พบการเคลื่อนที่ 2 ครั้ง ครั้งแรกเริ่มจากห้องที่ 85-88 บันไดเสียง Bb เมเจอร์ Gb เมเจอร์ D เมเจอร์ ตามลำดับแล้วกลับมาสู่บันไดเสียง Bb เมเจอร์ ครั้งที่ 2 เริ่มจากจังหวะที่ 3 ห้องที่ 89 เคลื่อนที่จากบันไดเสียง E เมเจอร์ C เมเจอร์ และ ไปสู่บันไดเสียง Ab เมเจอร์ สังเกตว่าการเคลื่อนที่ครั้งที่ 2 นี้จะไม่กลับไปยังบันไดเสียง E เมเจอร์ (ดูตัวอย่างที่ 9 ประกอบ)

ตัวอย่างที่ 8 การใส่แนวคิระบบ โคลเทรนเซนจ์ ซ้อนเข้าไปในบทเพลงซัมเมอร์ไทม์

Superimposed Changes

[D: ii (Em7)	[Bb: V-I F ⁷ Bb	[Gb: V-I Db ⁷

42 Bb⁷ Dm⁷

44 Gb [A⁷ D]

D: V-I

ตัวอย่างที่ 9 การใส่แนวคิระบบ โคลเทรนเซนจ์ ซ้อนเข้าไปในบทเพลง เดอะไนท์เฮอะเธอซันค้ายส์

Superimposed Changes

[Bb: ii (Cm ⁷)	[Gb: V-I Db ⁷ Gb	[D: V-I A ⁷ D	[Bb: V-I F ⁷ Bb

85 Cm⁷ F⁷ Bb

Bb⁷ [B⁷ E: V-I E⁷] [G⁷ C: V-I

89 Bb⁷ [C] [Eb⁷ Ab: V-I Ab]

91 Ab

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า จอห์น โคลเทรน นำแนวคิระบบ โคลเทรนเซนจ์ มาประยุกต์ใช้ใน
มิติที่หลากหลายทางด้านการอิมโพรไวส์นั้น นอกจากจะพบการใส่ระบบ โคลเทรนเซนจ์ ซ้อนลงไป
ในกระบวนการการอิมโพรไวส์แล้ว แนวทางการอิมโพรไวส์บนระบบ โคลเทรนเซนจ์ ก็เป็นเอกลักษณ์
สำคัญของเขาด้วยเช่นกัน ระบบนี้มีการเคลื่อนที่รวดเร็วผนวกกับความเร็วของบทเพลง ทำให้จอห์น

โคลิเทรนเลือกที่จะใช้กลุ่มโน้ต (Melodic Patterns) จากคอร์ดนั้นๆ หรืออาร์เพจิโอเป็นหลักในการอิมโพรไวส์ และเลือกใช้กลุ่มโน้ต 3 หรือ 4 ตัว (3 or 4 Note Groupings) จากคอร์ดและบันไดเสียงนั้นๆ⁴ โดยกลุ่มโน้ตที่พบบ่อยคือ 1-2-3-5 ยกตัวอย่างเช่น การอิมโพรไวส์ของเขาในบทเพลง *ใจแอนท์-สเติร์ปส์* ที่เขาได้ประพันธ์ขึ้น บทเพลงนี้บันทึกเสียงปี ค.ศ.1959 สังกัดค่าย แอตแลนติกเร็คคอร์ด

จากตัวอย่างที่ 10 เป็นการอิมโพรไวส์ของเขาจากบทเพลง *ใจแอนท์สเติร์ปส์* คอรัสแรก (ในที่นี้จะยกตัวอย่างเฉพาะคอรัสแรกเท่านั้นจากทั้งหมด 13 คอรัส) เพื่อแสดงให้เห็นถึงการนำกลุ่มโน้ต 1-2-3-5 มาใช้สร้างแนวทำนอง ซึ่งเสียงประสานของบทเพลงนี้ จะเคลื่อนที่เกือบจะทุกๆ ห้อง ผวนวกกับบทเพลงนี้มีความเร็วของโน้ตตัวขวามีค่าเท่ากับ 148 ต่อนาที ทำให้มีความยากในการอิมโพรไวส์เป็นอย่างมาก ด้านแนวทางการอิมโพรไวส์ของเขาจะประกอบด้วยกลุ่มโน้ต 3 ตัว และ 4 ตัว เป็นส่วนใหญ่ สังเกตว่า พบกลุ่มโน้ต 1-2-3-5 ได้บ่อยครั้ง และกลุ่มโน้ตดังกล่าวรักษาไว้ ซึ่งการเคลื่อนที่อันเป็นลักษณะเฉพาะระบบนี้ด้วย (เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นโน้ตในคอร์ด) โดยกลุ่มโน้ตนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มโน้ตที่จอห์น โคลเทรน นิยมใช้จนกลายเป็นเอกลักษณ์การอิมโพรไวส์ของระบบโคลิเทรนจนถึงในที่สุด

ตัวอย่างที่ 10 แนวทำนองการอิมโพรไวส์ที่ประกอบด้วยกลุ่มโน้ต 1-2-3-5

$\text{♩} = 148$

1-2-3-5

1-2-3-5

1-2-3-5

1-2-3-5

1-2-3-5

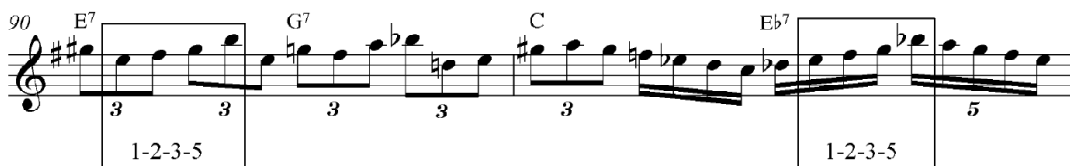
⁴ เคน อยู่ประเสริฐ, 50.

ตัวอย่างที่ 11-12 แสดงแนวทำนองการอิมโพรไวส์ของ จอห์น โคลเทรน ที่ประกอบด้วย กลุ่มโน้ต 1-2-3-5 จากบทเพลง*ซัมเมอร์ไทม์* และบทเพลง*เดอะไนท์เฮชอะเรชางค์อายส์* สังเกตว่า บทเพลงทั้ง 2 นี้เป็นบทเพลงที่เขาได้แนวคิดระบบโคลเทรนเซนจ์ ซ้อนเข้าไปในบทเพลงดังที่กล่าวไว้ข้างต้นนั่นเอง

ตัวอย่างที่ 11 กลุ่มโน้ต 1-2-3-5 จากบทเพลง*ซัมเมอร์ไทม์*

ตัวอย่างที่ 12 กลุ่มโน้ต 1-2-3-5 จากบทเพลง*เดอะไนท์เฮชอะเรชางค์อายส์*

นอกจากนี้อิทธิพลของกลุ่มโน้ต 1-2-3-5 ยังส่งผลถึงนักดนตรีแจ๊สรุ่นต่อมาในการนำ กลุ่มโน้ตดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางการอิมโพรไวส์ที่บทเพลงมีความเชื่อมโยงกับระบบโคลเทรนเซนจ์ ด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น การอิมโพรไวส์ของนักกีตาร์แจ๊สแพ็ท เมทีนีและไมค์สเทิร์นจากบทเพลง *ไอแอนท์สตีปส์*

แนวทำนองการอิมโพรไวส์ของแพ็ท เมทีนีพบกลุ่มโน้ต 1-2-3-5 ห้องที่ 75 และช่วงท้าย ห้องที่ 76 บนคอร์ด D7 ซึ่งมีโน้ตร่วมคือโน้ต A ในห้องที่ 77 แนวทำนองการอิมโพรไวส์นี้เป็นส่วนหนึ่ง จากผลงานอัลบั้มชื่อ *แพ็ทเมทีนีทรีโอ* 99-00 บันทึกเสียงปี ค.ศ. 2000 สังกัดค่ายวอร์เนอร์บรอส (ตัวอย่างที่ 13)

ตัวอย่างที่ 13 แนวทำนองการอิมโพรไวส์ที่มีกลุ่มโน้ต 1-2-3-5 ของแพ็ท เมทินี

75 $E^b\text{maj}^7$ 1-2-3-5 A^m7 D^7 1-2-3-5

77 $G\text{maj}^7$ B^b7 $E^b\text{maj}^7$ $F^\sharp7$

โน้ตร่วม

แนวทำนองการอิมโพรไวส์ของไมค์สเทิร์นพบกลุ่มโน้ต 1-2-3-5 ในคอร์สที่ 12 ห้องที่ 179 บนคอร์ด $G\text{maj}^7$ โดยแนวทำนองการอิมโพรไวส์นี้เป็นส่วนหนึ่งจากผลงานอัลบั้มซ็อกกีฟแอนด์เทคบันทิกเสียงปี ค.ศ. 1997 สังกัดค่ายแอตแลนติกเรคคอร์ด (ตัวอย่างที่ 14)

ตัวอย่างที่ 14 แนวทำนองการอิมโพรไวส์ที่มีกลุ่มโน้ต 1-2-3-5 ของไมค์สเทิร์น

XII 178 $B\text{maj}^7$ D^7 $G\text{maj}^7$ 1-2-3-5 B^b7 $E^b\text{maj}^7$

จากจุดเชื่อมโยง 3 ประการที่สัมพันธ์กับระบบโคลเทรนเซนจ์ แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของจอห์น โคลเทรน ซึ่งพัฒนาระบบดังกล่าวมาเป็นตัวแปรสำคัญ ทำให้เขาโดดเด่นและมีเอกลักษณ์ เรียกว่าแนวคิดนี้เป็นนวัตกรรมทางความคิดที่ผ่านการทดลองซ้ำแล้วซ้ำอีกในหลายๆ มิติของดนตรีแจ๊ส ด้านบทประพันธ์เพลงเขานำระบบโคลเทรนเซนจ์เข้ามามีบทบาทสำคัญด้านการเคลื่อนที่ของเสียงประสาน ส่งผลให้มีความซับซ้อนเป็นอย่างมาก ด้านการเรียบเรียงเสียงประสานใหม่ บทเพลงแจ๊สมาตรฐานที่เขานำมาบรรเลงนั้น นอกจากจะสัมพันธ์กับบรรณของบทเพลงดั้งเดิมแล้ว เขายังมีวิธีการแบบลึกลับที่พัฒนาระบบโคลเทรนเซนจ์ให้เข้ามาแอบแฝงไปในทิศทางของบทเพลงอื่นๆ ด้วย และในด้านการอิมโพรไวส์เขาได้ส่งต่อกระบวนการแนวคิดจากกลุ่มโน้ตสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับเสียงประสานของบทเพลง กล่าวคือไม่ทำให้เสียบรรณของมิติระบบโคลเทรนเซนจ์ นอกจากนี้กลุ่มโน้ตสำคัญยังเป็นกลุ่มโน้ตที่นักดนตรีแจ๊สรุ่นต่อมามานำมาบรรเลงอย่างแพร่หลาย หากพิจารณาอีกมุมหนึ่งคือการให้ความสำคัญกับแนวคิดที่จอห์น โคลเทรน ได้สร้างไว้

บรรณานุกรม

- เจตนิพิฐ สังข์วิจิตร. “วิเคราะห์เปรียบเทียบการอิมโพรไวส์ของแพ็ท เมทีนี และไมล์ส เทิร์นเนอร์ในบทเพลง
ไอแอนท์สเต็ปส์ ของจอห์น โคลเทรน.” วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดนตรี
มหาวิทยาลัยรังสิต, 2555.
- ณัฏฐา พันธุ์เจริญ. *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางค์ศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เกศกะรัต, 2552.
- เด่น อยู่ประเสริฐ. “การอิมโพรไวส์ของจอห์น โคลเทรน ในเพลง Giant Steps.” *วารสารดนตรีรังสิต*.
1 (กรกฎาคม 2549): 49-54.
- Baker, David. *The Jazz Style of John Coltrane: A Musical and Historical Perspective*. Miami: Studio 224, 1980.
- Demsey, David. *John Coltrane Plays Giant Steps*. Milwaukee, WI: Hal Leonard Corporation, 1996.
- Gridley, Mark C. *Jazz Styles: History & Analysis*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 2000.
- Levine, Mark. *The Jazz Theory Book*. Petaluma, CA: Sher Music, 1995.
- Martin, Henry. *Charlie Parker and Thematic Improvisation*. Lanham, MD: Scarecrow Press, Inc., 2001.
- Porter, Lewis. “John Coltrane's Music of 1960 Through 1967: Jazz Improvisation As Composition.”
Degree Doctor of Philosophy, Brandeis University, 1983.
- Porter, Lewis., Ullman, Micheal., and Hazell, Edward. *Jazz: From Its Origins to the Present*. Englewood
Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1993.
- Weiskopf, Walt., and Ricker, Ramon. *Giant Steps: A Player's Guide to Coltrane's Harmony for All
Instruments*. New Albany, IN: Jamey Aebersold, 1991.
- Yamaguchi, Masaya. *John Coltrane Plays Coltrane Changes*. Milwaukee, WI: Hal Leonard Corporation, 2003.